

Försvarsutskottets betänkande 2025/26:FöU3

Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden och lägger skrivelse 2024/25:193 till handlingarna, bl.a. med hänvisning till regeringens pågående arbete med att stärka näringslivets förutsättningar att bidra till Sveriges säkerhet. Motionsyrkandena handlar om ägandeformer och finansiering, internationell samverkan, upphandling och import av krigsmateriel, försvarsindustrins utveckling och villkor m.m.

I betänkandet finns 13 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Skrivelse 2024/25:193 Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete.

Cirka 20 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Regeringens skrivelse om en försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige samt genomförande och uppföljning	7
Ägandeformer och finansiering av inhemsk försvarsindustri	10
Försvarsindustrins villkor och kompetensförsörjning	12
Exportfrågor	13
Nordisk samverkan inom det försvarsindustriella området	16
Internationellt arbete och utveckling	17
Upphandling och import av krigsmateriel	20
Försvarsindustriell utveckling med hänsyn till Sveriges klimat- och miljömål	23
Reservationer	26
1. Genomförande och uppföljning, punkt 2 (S, C)	26
2. Utredning om statligt ägande, riskkapital och statliga krediter, punkt 3 (S).....	26
3. Utredning om statligt ägande, riskkapital och statliga krediter, punkt 3 (V)	27
4. Svensk rådighet över försvarsmaterielproduktion, punkt 4 (S, MP)	28
5. Försvarsindustrins villkor och kompetensförsörjning, punkt 5 (S, V).....	28
6. Exportfrågor, punkt 6 (S).....	29
7. Exportfrågor, punkt 6 (V).....	29
8. Exportfrågor, punkt 6 (MP)	30
9. Nordisk samverkan inom det försvarsindustriella området, punkt 7 (S, V, MP)	31
10. Internationellt arbete och utveckling, punkt 8 (V).....	32
11. Upphandling och import av krigsmateriel, punkt 9 (S)	33
12. Upphandling och import av krigsmateriel, punkt 9 (V).....	33
13. Försvarsindustriell utveckling med hänsyn till Sveriges klimat- och miljömål, punkt 10 (V, MP)	34
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	36
Skrivelsen.....	36
Följdmotionerna	36
<i>Bilaga 2</i>	
Utrikesutskottets yttrande protokollsutdrag 2025/26:3 § 4	39
<i>Bilaga 3</i>	
Näringsutskottets yttrande 2025/26:NU1y.....	40

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Därmed lägger riksdagen skrivelse 2024/25:193 till handlingarna.

2. Genomförande och uppföljning

Riksdagen avslår motion

2025/26:124 av Mikael Larsson och Kerstin Lundgren (båda C).

Reservation 1 (S, C)

3. Utredning om statligt ägande, riskkapital och statliga krediter

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 6 och 7 samt

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 6.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (V)

4. Svensk rådighet över försvarsmaterielförproduktion

Riksdagen avslår motion

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 4 (S, MP)

5. Försvarsindustrins villkor och kompetensförsörjning

Riksdagen avslår motion

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 1, 3 och 4.

Reservation 5 (S, V)

6. Exportfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 4,

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 2 och

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 6 (S)

Reservation 7 (V)

Reservation 8 (MP)

7. Nordisk samverkan inom det försvarsindustriella området

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 2 och

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 7.

Reservation 9 (S, V, MP)

8. Internationellt arbete och utveckling

Riksdagen avslår motion

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 1, 8 och 9.

*Reservation 10 (V)***9. Upphandling och import av krigsmateriel**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 5 och

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 5 och 8.

*Reservation 11 (S)**Reservation 12 (V)***10. Försvarsindustriell utveckling med hänsyn till Sveriges klimat- och miljömål**

Riksdagen avslår motion

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 13 (V, MP)

Stockholm den 14 oktober 2025

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Matheus Enholm (SD), Jörgen Berglund (M), Johan Andersson (S), Helena Bouveng (M), Hanna Westerén (S), Gulan Avci (L), Alexandra Anstrell (M), Hanna Gunnarsson (V), Mikael Larsson (C), Lars Püss (M), Gustaf Göthberg (M), Per Söderlund (SD), Markus Selin (S), Lena Johansson (S), Yusuf Aydin (KD) och Ulf Holm (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 12 juni 2025 överlämnade regeringen skrivelsen Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (skr. 2024/25:193) till riksdagen. Fredagen den 13 juni 2025 hänvisade riksdagen skrivelsen till försvarsutskottet. Den 11 september beslutade utskottet att ge näringsutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelsen och eventuella följdmotioner i de delar som berör näringsutskottets beredningsområde, och den 18 september fattade utskottet beslut om att ge utrikesutskottet samma möjlighet eftersom flera yrkanden i följdmotioner bl.a. rör exportkontrollfrågor (se bilagorna 2 och 3).

Vid försvarsutskottets sammanträde den 23 september 2025 lämnade generaldirektören vid Försvarets materielverk information om aktuella frågor till utskottet. Därutöver tog ledamöter och suppleanter från utskottet emot företrädare för Säkerhets- och försvarsföretagen den 18 september 2025 för information om vissa av de frågor som berörs av försvarsindustristrategin.

Bakgrund

Den svenska försvarsindustrin utvecklas snabbt. De 25 största försvarsföretagen har drygt 22 000 anställda och står för drygt 90 procent av den svenska krigsmaterieförsäljningen. Samtidigt är försvarsindustrin ingen avgränsad och tydligt definierad bransch. En stor del av svenska teknikföretag utvecklar produkter som används både civilt och militärt. Cirka 500 företag med knappt 160 000 anställda har Försvarets materielverk (FMV) som kund. Vissa är medlemmar i branschorganisationen Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) eller bedriver verksamhet som står under tillsyn av Inspektionen för strategiska produkter (ISP). SOFF har 353 medlemsföretag och alla utom tre av företagen har försäljning även mot den civila marknaden. För endast 75 av företagen utgör försvarsmarknaden 50 procent eller mer av den totala omsättningen. I regeringens skrivelse konstateras att alla dessa företag inte nödvändigtvis uppfattar sig vara en del av försvarsindustrin, men att de genom sin verksamhet och kompetens likafullt bidrar till Sveriges säkerhet.

När det gäller hotbilden framhöll Försvarsberedningen att det är svårt att dra en gräns mellan inre och yttre säkerhet samt mellan militära och icke-militära hot. Försvarsberedningen konstaterade att stater i större utsträckning än tidigare använder sig av olika typer av antagonistiskt agerande som kan användas i stället för, i kombination med, eller som förberedelse till, militärt våld. Maktmedel såsom otiltbörlig informationspåverkan, desinformation, politiska påverkansoperationer, ekonomiska åtgärder, cyberangrepp, illegal

underrättelseinhämtning, utnyttjande av juridiska sårbarheter samt fysiskt sabotage kan användas för att påverka andra staters politik och samhällen.

I budgetpropositionen för 2026 anför regeringen att man för första gången har presenterat en försvarsindustristrategi. I propositionen framhålls att strategin innebär ett nytt förhållningssätt till försvarsindustrin där förmågan att leverera och underhålla kvalificerad försvarsmateriel oavsett konfliktnivå lyfts fram. Regeringen konstaterar att strategin också fokuserar på industrins roll som ett säkerhetspolitiskt instrument. I budgetpropositionen föreslår regeringen vidare att anslaget 1:11 FMV ökas med 3 miljoner kronor för 2026 för att finansiera införandet av ett etablerings- och samverkanskontor för försvarsindustri och strategiskt kapital vid myndigheten. För 2027 beräknas förstärkningen av anslaget i detta syfte uppgå till 5 miljoner kronor och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget öka med 6 miljoner kronor.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I sin försvarsindustristrategi redogör regeringen för inriktningen av arbetet för att stärka Sveriges försvarsindustriella bas genom främjandet av en innovativ och konkurrenskraftig försvarsindustri med hög produktionskapacitet. Försvarsindustristrategin utgår från den nationella säkerhetsstrategin och den försvarspolitiska inriktningen i propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114). I strategin redovisas åtgärder som bygger vidare på den inriktning som regeringen redovisar i den strategiska inriktningen för försvarsinnovation (Fö2024/00023) samt i Rymdens roll i ett nytt säkerhetspolitiskt läge – Sveriges försvars- och säkerhetsstrategi för rymden (Fö2024/01325).

I försvarsindustristrategin redovisar regeringen tre prioriteringar:

- innovation
- produktion
- samarbete.

I försvarsindustristrategin presenterar regeringen åtgärder för att stärka näringslivets förutsättningar att bidra till Sveriges säkerhet. Parallellt har regeringen tagit fram en industristrategi, som adresserar målsättningar och villkor för svensk industri i bredare bemärkelse. Strategierna är avsedda att komplettera varandra för att sammantaget bidra till ett mer motståndskraftigt och säkrare Sverige.

Utskottets överväganden

Regeringens skrivelse om en försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige samt genomförande och uppföljning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2024/25:193 till handlingarna och avslår ett motionsyrkande om att följa upp försvarsindustristrategin i en skrivelse med hänvisning till regeringens avsikt att årligen redovisa genomförandet av försvarsindustristrategin i sin resultatredovisning.

Jämför reservation 1 (S, C).

Skrivelsen

Under försvarsbeslutsperioden fram till 2030 gör riksdagen och regeringen historiska investeringar för att stärka och utveckla totalförsvaret. En stor del av investeringarna görs i försvarsmateriel, forskning och teknikutveckling. Säkerhetsläget ställer krav på en snabb upprustning och prioriteringarna behöver reflektera brådskan i upprustningen. Materiel kommer att anskaffas från den som kan leverera. Det kortsiktigt nödvändiga kommer i vissa fall behöva prioriteras före det långsiktigt bästa. Att öka krigsförbandens operativa förmåga och uppfylla Natos förmågemål utgör det militära försvarets samlande och viktigaste uppgift. Försvarsindustrins förmåga bidrar till att lösa denna uppgift. Det är först med en uthållig och robust försörjningsförmåga som avskräckning och försvarsförmåga är trovärdig. Därför behöver försvarsindustrin i Sverige växa och fortsätta utveckla sin innovativa spets och konkurrenskraft. Fler företag och aktörer behövs för att tillgodose försvarets behov av snabb innovation och ökad produktion till rimliga kostnader och för att framgångsrikt leverera kvalificerad försvarsmateriel till allierade och partnerländer. Därigenom bidrar Sverige också till att stärka Europas och Natos försvarsindustriella bas.

Målet för strategin är en innovativ och konkurrenskraftig försvarsindustri med hög produktionskapacitet. I försvarsindustristrategin identifierar regeringen åtgärder för att stärka och utveckla Sveriges försvarsindustriella bas. Genom åtgärderna vill regeringen stärka incitament och strukturer för privata och offentliga investeringar i den kompetens, teknik och materiel som behövs för det militära försvarets behov, för att försörja allierade och partner med kvalificerad försvarsmateriel och för Sveriges roll som internationellt ledande försvarsindustrination. Regeringen redovisar att man avser att återkomma till riksdagen i budgetpropositionen för 2026 med förslag i de delar

identifierade åtgärder förutsätter ändrade finansiella ramar (se ovanstående bakgrund).

Försvarsindustristrategin är avsedd att leda till ett starkare Sverige genom utveckling inom tre områden:

- innovation
- produktion
- samarbete.

När det gäller innovationer bedömer regeringen att förutsättningarna för att försvarsindustrin ska kunna tillämpa både ny och beprövad teknik för att möta försvarets behov är goda. Regeringen bedömer dock att vissa åtgärder behövs för att kraftigt förkorta tiden från det att ett militärt behov identifieras till dess att en lösning når krigsförbanden. I skrivelsen redovisar regeringen behov av att

- etablera en funktion för försvarsinnovation
- förstärka materielutvecklingsprogrammet
- ta fram nya former för innovationsupphandling
- underlätta test och demonstration av prototyper
- utveckla Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) roll i försvarsinnovationssystemet
- stärka de civil-militära synergierna inom forskning och innovation
- etablera ett rymdprogram för totalförsvaret
- främja nyttjandet av internationella forsknings- och innovationsprogram
- säkra kompetensförsörjningen
- förbättra skyddet av teknik.

I fråga om *produktion* konstaterar regeringen att en av de viktigaste lärdomarna från de senaste årens krig och konflikter är den höga förbrukningen av ammunition och materiel. Ökad produktionsförmåga bedöms därför vara en avgörande faktor för försvar och trovärdig avskräckning. Mot den bakgrunden redovisar regeringen följande åtgärder som syftar till att stärka den försvarsindustriella produktionskapaciteten:

- ändra beställningsmönster
- anpassa riskfördelning för nödvändiga investeringar
- öka produktionen av ammunition
- utveckla tillverkningsmetoder
- säkra försörjningskedjor
- förbättra företagens tillgång till kapital
- underlätta för små och stora företag
- se över regler och tillståndprocesser
- utveckla de strategiska materielområdena.

När det gäller *samarbete* beskriver regeringen ett starkt näringsliv med förmåga och vilja att ingå i totalförsvaret som en central del av Sveriges säkerhets- och försvarspolitik. Även samarbetet med allierade och partner

framhålls som en förutsättning för vår försvars- och avskräckningsförmåga. Regeringen anser att Sverige ska vara en drivande och trovärdig aktör i våra internationella samarbeten och föreslår ett antal åtgärder för att främja utökat samarbete:

- informera marknaden om de militära behoven
- utveckla en samlad kontaktyta mot näringslivet
- inrätta ett forum för strategisk dialog
- arbeta aktivt med affärsetik och förtroende
- stärka relationerna med viktiga samarbetsländer
- fortsätta utveckla stödet till Ukraina
- nyttja möjligheterna till internationellt samarbete
- öka tillgången till andra marknader.

För att skapa förutsättningar för att *genomföra och följa upp* arbetet med försvarsindustristrategin avser regeringen att återkomma i den årliga resultatredovisningen med information om vilka åtgärder som vidtagits. Regeringen redovisar även att man återkommer till riksdagen i budgetpropositionen för 2026 i de delar som försvarsindustristrategin förutsätter förändrade finansiella ramar.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:124 av Mikael Larsson och Kerstin Lundgren (båda C) föreslås att strategin årligen ska följas upp genom en skrivelse till riksdagen. Överlag ser motionärerna positivt på den framtagna strategin. De anser dock att det är viktigt att den också leder till konkret handling. Med rådande säkerhetsläge bedöms inte Sverige ha råd att låta en strategi som denna bli en hyllvärmare. Därför anser motionärerna att det är nödvändigt att följa upp strategins genomförande löpande. I motionen föreslås att åtgärderna redovisas i en skrivelse till riksdagen där regeringen konkretiserar vad som uppnåtts och vilka konkreta åtgärder som vidtagits.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör lägga skrivelse 2024/25:193 till handlingarna och välkomnar regeringens avsikt att årligen redovisa genomförandet av försvarsindustristrategin i sin resultatredovisning.

Utskottet lägger stor vikt vid att riksdagen ska ges möjligheter att följa upp de åtgärder som vidtas inom ramen för genomförandet av strategin. Med det åtagande regeringen gör i skrivelsen i fråga om årliga resultatredovisningar ser inte utskottet skäl att bifalla förslaget i kommittémotion 2025/26:124.

Ägandeformer och finansiering av inhemsk försvarsindustri

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om utredning av statligt ägande, riskkapital, statliga krediter och om svensk rådgivet över försvarsmateriellproduktion.

Jämför reservation 2 (S), 3 (V) och 4 (S, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) föreslår motionärerna statliga kreditgarantier för nya produktionslinjer (yrkande 6). Utan investeringsstöd bedömer motionärerna att det blir svårt för industrin att ta de risker som krävs för att ligga i framkant när det gäller avancerad teknologi och stora initiala satsningar. I motionen föreslås därför att staten inför kreditgarantier för nya produktionslinjer inom strategiska områden.

I kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) föreslår motionärerna att regeringen tillsätter en utredning i syfte att säkra ett starkt statligt ägande i svensk vapenproduktion (yrkande 6). I motionen framhålls att försvarsindustrin bör ha ett starkt statligt ägande som sätter svenska säkerhetspolitiska intressen och svensk försvarsförmåga i centrum. En grundläggande utgångspunkt för ett robust och motståndskraftigt samhälle är, enligt motionärerna, möjligheten för det offentliga att ha kontroll över samhällsviktig verksamhet. Motionärerna bedömer att samhället har blivit mer sårbart efter årtionden av olika former av privatiseringar, utförsäljningar och entreprenader och de vill se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv. I motionen föreslås även att regeringen bör uppdraga åt berörda aktörer att tillhandahålla statligt riskkapital för företag inom försvarssektorn (yrkande 7). Motionärerna delar regeringens bedömning att tillgången till kapital är en förutsättning för att företag ska kunna växa och utvecklas. De anser att det finns skäl att förbättra tillgången till kapital från statligt håll, framför allt för mindre företag i försvarssektorn. Exempelvis anser motionärerna att aktörer som Norrlandsfonden, Inlandsinnovation, Almi skulle kunna tillhandahålla finansiering genom lån och riskkapital.

I kommittémotion 2025/26:79 anför Emma Berginger m.fl. (MP) att riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa svensk rådgivet över produktion av kritisk försvarsmateriell, t.ex. genom att verka för ökat statligt ägarskap i strategiskt viktiga delar av försvarsindustrin, och tillkännage detta för regeringen (yrkande 2). I motionen framhålls att en stark inhemsk kontroll över kritisk försvarsmateriellproduktion är strategiskt viktig för Sveriges säkerhet. Motionärerna konstaterar att regeringen på förslag av Försvarsberedningen har definierat vissa försvarstekniska områden

som strategiska materielområden. Motionärerna lägger största vikt vid att Sverige behåller rådighet över produktionen inom dessa nyckelområden och anser att direkt statligt ägande, eller deläggande, i bolag som hanterar strategiska materielområden skulle kunna vara ett effektivt verktyg för detta.

Skrivelsen

Regeringen anför att försvarsmarknaden växer, såväl i Sverige som internationellt och att såväl stora som små företag gynnar innovationskraft och förnyelse inom försvarssektorn. Samtidigt bedöms försvarsmarknaden ha höga trösklar som medför särskilda utmaningar för nya aktörer, vilket enligt regeringen motiverar statligt stöd i olika former. Åtgärderna för att utveckla upphandlingsformer, innovation och samverkan med näringslivet behöver därför kompletteras med åtgärder som specifikt riktas mot små och medelstora försvarsföretag. Regeringen anser att det kan handla om att se över regelverk och att ta del av befintliga stöd till små och medelstora företag, inklusive möjligheten att använda statligt riskkapital.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att försvarsmarknaden har höga trösklar som medför särskilda utmaningar, inte minst för nya aktörer. I likhet med regeringen anser utskottet att detta motiverar statligt stöd i olika former. Att ett etablerings- och samverkanskontor för försvarsindustri och strategiskt kapital införs vid FMV redan under 2026 är därför positivt.

Åtgärderna för att utveckla upphandlingsformer, innovation och samverkan med näringslivet behöver kompletteras med åtgärder som specifikt riktas mot små och medelstora försvarsföretag och innovativa företag som kan behöva riskkapital. Utskottet kan konstatera att alla dessa företag inte nödvändigtvis uppfattar sig som en del av försvarsindustrin, men delar Försvarsberedningens hotbilda-bedömning om att det är svårt att dra en gräns mellan inre och yttre säkerhet och mellan militära och icke-militära hot. Utskottet kan konstatera att även de innovativa små och medelstora företagen med avancerad civil kompetens bidrar till Sveriges säkerhet och därför bör ses som en viktig del av den breda industribasen inom området.

Utskottet delar regeringens bedömning om att samarbetet mellan staten och näringslivet behöver fördjupas bl.a. genom närmare dialog mellan staten och företagen och genom ökad transparens i planeringen för statens materiel-investeringar. Utskottet har för avsikt att följa upp regeringens arbete inom dessa områden och inte minst effekterna av att inrätta ett etablerings- och samverkanskontor för försvarsindustri och strategiskt kapital. Vidare kan utskottet konstatera att regeringens särskilda utredare som fått i uppgift att utvärdera regelverket, regeringens styrning och formerna för det statliga exportstödet (dir. 2024:95) även har som uppgift att analysera frågor om finansieringslösningar vid mellanstatliga försvarsmaterielexportaffärer och

vid behov lämna förslag på hur de kan utformas. Uppdraget ska redovisas senast den 30 oktober 2025.

Eftersom utskottet inte vill föregripa de åtgärder som regeringen vidtar när det gäller företagsstöd och strategiskt kapital avstyrker utskottet både motionsyrkandena om kreditgarantier och riskkapital i kommittémotion 2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 6 och kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 7 och förslagen om utökat statligt ägande i kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V), yrkande 6 och i kommittémotion 2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2.

Försvarsindustrins villkor och kompetensförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga yrkanden om försvarsindustrins villkor och kompetensförsörjning.

Jämför reservation 5 (S, V).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) föreslår motionärerna längre och förutsägbara kontrakt för försvarsindustrin (yrkande 1). Motionärerna anser att försvarsindustristrategin behöver utvecklas ytterligare i syfte att ge industrin de långsiktiga förutsättningar som krävs. I motionen understryks vikten av att industrin ska kunna planera sin verksamhet på längre sikt vilket skapar trygghet för både företag och anställda.

När det gäller kompetensförsörjning anser motionärerna att det är nödvändigt att säkerställa att rätt utbildningar finns på plats för att företag ska kunna vidareutbilda sin personal och för att unga ska se försvarsindustrin som en attraktiv arbetsplats. I motionen framhålls att svenska företag ska kunna konkurrera med kvalitet, pålitlighet och innovation, men aldrig genom att tumma på löner, arbetsmiljö eller anställningstrygghet. Motionärerna föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom det som anförs om kompetensutveckling (yrkande 3) och sjösta arbetsvillkor (yrkande 4) och tillkännager detta för regeringen.

Skrivelsen

I skrivelsen framhåller regeringen god kompetensförsörjning som grunden för svensk försvarsinnovation. En av de utmaningar som regeringen lyfter fram är att innovationsförmågan kräver stärkt kompetens inom viktiga teknikområden och att det råder brist på nyckelkompetenser inom försvarssektorn som exempelvis systemutvecklare och ingenjörer. Genom den s.k. STEM-strategin sätter regeringen upp mål för att stärka Sveriges kompetens inom natur-

vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik i hela utbildningssystemet. Regeringen redovisar även att man avser att se över förutsättningarna för att utbilda fler tekniska officerare. Därutöver anser regeringen att det för försvarsföretagens kompetensförsörjning är viktigt med folkförankring och kunskap om försvarssektorn. I skrivelsen redovisar regeringen därför att elever i årskurs 1 i gymnasiet kommer att undervisas i totalförsvar, folkrätt och Natos roll som del av ämnet samhällskunskap fr.o.m. höstterminen 2025.

För att öka produktionsförmågan bedömer regeringen att det behövs starkare incitament för investeringar i anläggningar, utrustning, tillverkningsmetoder och kompetens. Regeringen konstaterar att Sverige i högre grad lägger fleråriga beställningar på försvarsföretagen. Bland annat bedöms dessa långsiktiga kontrakt möjliggöra ytterligare investeringar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att kompetensförsörjningen är grunden för en uthållig och robust försörjningsförmåga som kan bidra till att Sverige bygger upp en trovärdig avskräckning och försvarsförmåga. Utskottet kan konstatera att ett arbete pågår som syftar till att stärka försvarsföretagens kompetensförsörjning. Fler personer med nödvändiga nyckelkompetenser utbildas. Genom att kunskap sprids om svenska försvarsföretag kan de dessutom förbättra sin kompetensförsörjning genom att visa att de som företag är kunskapsintensiva och attraktiva arbetsplatser.

Utskottet välkomnar vidare att Sverige lägger allt fler fleråriga beställningar och kan konstatera att detta får de positiva effekter som motionärerna eftersträvar. Mot bakgrund av det som anförs ovan ser utskottet inte några skäl att tillstyrka de tre yrkandena om försvarsindustrins villkor och kompetensförsörjning.

Exportfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om exportfrågor och exportstöd.

Jämför reservation 6 (S), 7 (V) och 8 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) betonas motionärerna att försvarsindustrin i Sverige alltid har varit starkt beroende av internationella marknader för att kunna bära de höga utvecklingskostnader som ny materiel kräver. Staten bedöms behöva ta ett större ansvar genom att utveckla exportstödet och motionärerna föreslår därför att riksdagen ställer sig

bakom ett exportstöd som kan stärka industrins konkurrenskraft och tillkännager det för regeringen (yrkande 2).

I kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) anføres att regeringen bör återkomma med förslag om en förändrad lagstiftning kring exportkontroll som syftar till att förbjuda vapenexport till diktaturer, stater som för angreppskrig och regimer som begår brott mot de mänskliga rättigheterna (yrkande 3). Ett nytt regelverk för export av krigsmateriel trädde i kraft 2018 i syfte att skärpa exportkontrollen av krigsmateriel gentemot icke-demokratiska stater. Motionärerna anser att regelverket har varit helt tandlöst när det gäller att sätta stopp för export till diktaturer och andra länder med omfattande demokratiska brister eftersom den svenska exporten till icke-demokratiska stater fortgår. I motionen konstateras att den svenska vapenexporten befinner sig på en historiskt hög nivå. Under 2024 exporterade svenska företag krigsmateriel till ett värde av drygt 29 miljarder kronor, vilket är den största summan någonsin och en ökning med 63 procent jämfört med föregående år. Mot den bakgrunden föreslår motionärerna även att regeringen bör återkomma med en strategi för att stoppa vidareexport av krigsmateriel i strid med svenska regelverk och att riksdagen ska tillkänna detta för regeringen (yrkande 4).

I kommittémotion 2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) konstateras att Miljöpartiet var med och drev igenom det demokratikriterium som i dag reglerar svensk vapenexport. Respekt för mänskliga rättigheter och den mottagande statens demokratiska status utgör centrala villkor vid tillståndsprövningen. Ju sämre den demokratiska statusen är desto mindre utrymme finns för att tillstånd beviljas. Om det förekommer allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter eller grava brister i den demokratiska statusen ska det utgöra ett hinder för att bevilja tillstånd. För att försvarsindustristrategin ska vara trovärdig och etiskt förankrad anser motionärerna att denna princip behöver betonas och efterlevas fullt ut i all exportverksamhet. De föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom det som anføres i motionen om att verka för ett förbud mot export av vapen och materiel till diktaturer, krigförande länder (utan att det för den skull hindrar militärt stöd till angripna länder som Ukraina) eller länder där allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer, inklusive följdleveranser, och tillkännager detta för regeringen (yrkande 3).

Skrivelsen

Regeringen konstaterar att svensk försvarsindustri verkar på en internationell försvarsmarknad i snabb förändring. Den globala upprustningen innebär att efterfrågan kraftigt ökar samtidigt som försörjningssäkerhet och leveransförmåga betonas. Försvarsexporten bedöms bidra till försörjningen av allierade och partnerländer och därmed till Sveriges säkerhets- och försvarspolitiska mål. Försvarsexporten är också en förutsättning för den svenska försvarsindustrins utveckling och sysselsättning. Ett starkt statligt

exportstöd är enligt regeringen en viktig förutsättning för försvarsföretagens möjligheter att bredda sin kundbas. För att möta marknadens behov anser regeringen att det statliga systemet för försvarsexportstöd och försvarsexportfrämjande behöver förstärkas. Regeringen har därför tillsatt en särskild utredare för att utvärdera regelverket, regeringens styrning och formerna för det statliga exportstödet på försvarsområdet (dir. 2024:95).

I skrivelsen framhålls även behovet av att utveckla den mellanstatliga försvarsexporten. Regeringen bedömer att förutsättningarna på försvarsmarknaden har förändrats. I takt med starkare krav på försörjnings-säkerhet, bilateralt samarbete och effektiva kravställnings- och anskaffningsprocedurer sker allt fler affärer mellanstatligt, dvs. en stat anskaffar materielen och säljer den till en annan. Gemensamma eller koordinerade upphandlingar blir också allt vanligare och det etableras nya strukturer och incitament för samarbete inom EU och Nato. Eftersom Sverige saknar tydliga former för mellanstatlig försvarsexport menar regeringen att förutsättningarna för att effektivt möta allierades och partners behov begränsas. Regeringen ser därför starka säkerhets- och försvarspolitiska skäl för en systematiserad ordning för hur mellanstatlig försvarsexport kan beslutas, genomföras och följas upp. Enligt skrivelsen är även detta en del av utredningsuppdraget som nämns ovan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning om att försvarsexporten bidrar till materielförsörjningen hos såväl allierade som partnerländer och därmed även till Sveriges säkerhets- och försvarspolitiska mål. Utskottet betonar vidare att försvarsexporten är en förutsättning för den svenska försvarsindustrins utveckling. För att svensk försvarsindustri ska kunna verka på en internationell försvarsmarknad anser utskottet att ett starkt statligt exportstöd är en viktig förutsättning.

Utskottet delar regeringens bedömning att det statliga systemet för försvarsexportstöd och försvarsexportfrämjande behöver förstärkas för att möta marknadens behov. Utskottet välkomnar därför regeringens beslut att tillsätta en särskild utredare för att utvärdera regelverket, regeringens styrning och formerna för det statliga exportstödet på försvarsområdet. Det statliga stödet är betydelsefullt för försvarsföretagens marknadstillträde och produktens trovärdighet. I sitt direktiv till utredningen beskriver regeringen grundförutsättningen att exportstödet genomförs inom exportkontrollens ramar, och inte heller utskottet ser i nuläget några skäl att ändra dessa förutsättningar. Utskottet vill inte föregripa utredningens förslag och avstyrker därför samtliga motionsyrkanden om exportfrågor och exportstöd.

Nordisk samverkan inom det försvarsindustriella området

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om nordisk samverkan inom det försvarsindustriella området.

Jämför reservation 9 (S, V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) anförs att riksdagen bör ställa sig bakom motionärernas förslag om att bygga gemensamma försvarsindustriella projekt med övriga nordiska länder och tillkännage detta för regeringen (yrkande 7). Motionärerna anser att nordiska projekt kan vara en viktig väg framåt. Genom att samarbeta med våra grannländer kan vi dela på kostnader, stärka den regionala säkerheten och bygga gemensam kapacitet. Det stärker inte bara industrins konkurrenskraft, enligt motionärerna, utan bidrar också till att fördjupa Sveriges internationella samarbeten.

I kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) framhåller motionärerna att det krävs en tydlig och stark agenda för vad vi vill med försvarsindustrin i Sverige och i EU för att Sverige inte ska hamna i bakvattnet. Motionärerna är positiva till en tätare samverkan kring materiel- och försvarsindustrifrågor mellan de nordiska länderna i Nordefco. I motionen föreslås därför att riksdagen ställer sig bakom förslaget om att Sverige bör söka samarbete med de andra nordiska länderna för att etablera en gemensam syn på försvarsindustrin i Norden och i EU och tillkännager detta för regeringen (yrkande 2).

Skrivelsen

I skrivelsen betonar regeringen vikten av internationellt samarbete inom teknik och materiel, vilket bygger på starka och förtroendefulla relationer med andra länder. Sverige ska därför vara en trovärdig och pålitlig allierad och partner. Regeringen bedömer att samarbeten skapar ömsesidiga beroenden, stärkta säkerhets- och försvarspolitiska relationer och ökad försörjningssäkerhet. Samarbeten bedöms även ge tillgång till teknik som Sverige saknar och de är därför centrala för att driva teknik- och materielutveckling inom områden som kräver teknisk spetskompetens. Samtidigt förutsätter samarbeten förmåga att bidra inom egna styrkeområden som med spetsforskning från FOI, upphandlingsförmåga hos FMV eller på områden där svenska företag har exceptionell kompetens.

När det gäller det nordiska försvarssamarbetet inom Nordefco utvecklas och fördjupas det med de utgångspunkter som följer av ländernas gemensamma regionala intressen och roll som allierade och medlemmar i EU.

Av skrivelsen framkommer att den geografiska närheten skapar förutsättningar för ett närmare samarbete kring försörjningssäkerhet och försvarsindustri, bl.a. inom ammunitionsområdet. Regeringen lyfter fram den gemensamma planläggningen och operationsmiljön som starka incitament för ett närmare försvarsmaterielsamarbete tillsammans med behovet av att kunna samverka i större sammansatta förband. Enligt regeringen bör därför samverkan kring materiel- och försvarsindustrifrågor i Nordefco utvecklas för att tillvarata de goda förutsättningarna för samarbete, för att underlätta för gemensam logistik genom att främja utbytbarheten av materiel, samt för att stärka förutsättningar till gemensamma operationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet lägger stor vikt vid att Sverige är en trovärdig och pålitlig allierad och partner bl.a. genom internationellt samarbete inom teknik och materiel och genom starka, förtroendefulla relationer med andra länder. Utskottet kan konstatera att samverkan kring materiel- och försvarsindustrifrågor utvecklas mellan länderna i Nordefco men att regeringen även verkar för att svenska företag ska kunna dra nytta av europeiska och internationella program inom utvecklingsområden som är prioriterade för förmågeutvecklingen. I likhet med regeringen vill utskottet lyfta fram att den geografiska närheten skapar förutsättningar för ett närmare samarbete kring försörjningssäkerhet och försvarsindustri inom Nordefco. Den gemensamma planläggningen, förutsättningar för gemensamma operationer och gemensamma regionala intressen är några av de incitament som lyfts fram för ett närmare försvarsmaterielsamarbete mellan våra länder och utskottet delar den höga ambitionsnivån inom området. Utskottet avstyrker därmed båda motionsyrkandena om andra former för den nordiska samverkan inom området.

Internationellt arbete och utveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om internationellt arbete och utveckling.

Jämför reservation 10 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) anföras att starka krafter inom EU arbetar för att militarisera unionen. Motionärerna menar att EU inte är lämpat för en gemensam försvars- och säkerhetspolitik. De bedömer att det svenska säkerhetspolitiska läget har förändrats i och med inträdet i Nato och att det nära samarbetet mellan EU och Nato ytterligare minskar Sveriges möjligheter både att föra en självständig utrikespolitik och att göra egna

säkerhetspolitiska analyser. I motionen föreslås därför att riksdagen bör ställa sig bakom förslaget att Sverige inte bör delta vare sig i Europeiska försvarsfonden (EDF) eller Europeiska fredsfaciliteten (EPF) och tillkännage detta för regeringen (yrkande 1).

När det gäller utvecklingen inom rymdområdet konstaterar motionärerna att en stor del av den försvarsverksamhet som bedrivs, på ett eller annat sätt, är beroende av rymdinfrastruktur. Det kan t.ex. handla om kommunikation, navigering eller övervakning. Att rymddomänen är en del av Sveriges försvarsverksamhet är en självklarhet, enligt motionärerna. Sverige har ratificerat FN:s rymdfördrag, även känt som "Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies". I den slås det fast att rymden ska användas för fredliga syften. Motionärerna understryker därför att varken kärnvapen, eller andra massförstörelsevapen, är tillåtna i rymden och att stater ska agera fredligt i rymden. Trots det utvecklas nu vapen ämnade för rymden. Motionärerna ser därför med oro på hur företag och stater inte respekterar rymdrätten och att vapen i rymden kan komma att bli verklighet, något som bedöms få förödande konsekvenser. I motionen yrkas att riksdagen ställer sig bakom förslaget att regeringen bör verka för att svensk försvarsindustri följer och respekterar rymdfördraget och övriga överenskommelser gjorda i FN i fråga om rymden, så att Sverige därigenom blir ett föregångsland inom området, och tillkännager det för regeringen (yrkande 8).

Motionärerna ser även att utvecklingen av autonoma vapensystem ökat kraftigt de senaste tio åren. Allt fler länder och företag arbetar med allt mindre och billigare system och alltmer avancerad artificiell intelligens (AI), vilket gör det möjligt både för fler länder och icke-statliga aktörer att skaffa autonoma vapensystem. Motionärerna bedömer att det finns områden där teknologin kan användas för goda ändamål som t.ex. minröjning eller cybersäkerhet, men att överlåta etiska avgöranden till algoritmer kan aldrig vara acceptabelt i en fri, demokratisk och rättssäker värld. I dag saknas ett tydligt regelverk för autonoma vapensystem. Motionärerna föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom förslaget att Sverige aldrig ska vara med och främja utvecklingen av eller delta i annan verksamhet som rör helt autonoma vapensystem, så att Sverige därigenom blir ett föregångsland i fråga om förbud mot användning och tillverkning av autonoma vapensystem, och tillkännager detta för regeringen (yrkande 9).

Skrivelsen

I skrivelsen understryker regeringen både behovet av att bedriva materielutveckling inom ramen för EU och av att utveckla försörjnings-säkerhet och gemensam materiel inom Nordefco. Eftersom Sverige är EU:s femte största försvarsindustrination är EU en viktig arena för materielutveckling. Förslagen i EU:s vitpapper om försvar och programmet för europeisk försvarsindustri, Edip (European Defence Industry Programme) ska

användas för att stärka den europeiska industribasen och gemensamt med övriga medlemsländer forska, utveckla och upphandla viktig materiel. Användningen av EU:s nuvarande och kommande program, finansiella instrument och övriga verktyg bedöms utgöra en central utgångspunkt för den långsiktiga förmågeutvecklingen och försörjningen av det militära försvaret inom kritiska förmågeområden. Regeringen anser att löpande dialoger med andra medlemsstater och svenska försvarsföretag är centralt för att ta fram positioner och få genomslag för dem.

Regeringen anser vidare att investeringar i materielförnyelse och utveckling ska ske efter en analys av de förmågemål som Nato pekar ut, och med beaktande av de finansiella medel som EU-instrumenten ger. Regeringen värnar en bred och konkurrenskraftig marknad som är öppen för samarbete med strategiska partner i syfte att stärka svensk försvarsindustri och dess förutsättningar för deltagande.

I regeringens försvarsindustristrategi redovisas även åtgärder som bygger vidare på den inriktning som regeringen fattade beslut om den 4 juli 2024 och som redovisas i Rymdens roll i ett nytt säkerhetspolitiskt läge – Sveriges försvars- och säkerhetsstrategi för rymden (Fö2024/01325). Regeringen konstaterar att rymden är en strategisk och operativ domän. Tillgången till rymdtjänster och förmågan att kunna upprätthålla den över tid är därför en nödvändig del av totalförsvaret. I regeringens försvars- och säkerhetsstrategi för rymden slås fast att Sverige ska verka för att upprätthålla en balanserad rymdportfölj av förmågor, tjänster och kapacitet för att säkerställa tillgång till rymdtjänster och rymddata inom totalförsvaret och krisberedskapen. Vidare framgår att en konkurrenskraftig försvars- och rymdindustri är avgörande för att säkerställa tillgången till framtidssäkra rymdtjänster och rymddata. Den svenska rymdvärdekedjan och rymdbasen Espace utgör strategiska resurser. Regeringen vidtar flera åtgärder för uppbyggnaden av den nationella rymdförmågan för totalförsvaret och för att Sverige ska vara en konkurrenskraftig rymdnation.

Försvarsindustristrategin syftar bl.a. till att stärka de civil-militära synergierna i forskning och innovation. Av skrivelsen framkommer att regeringen under våren 2023 inrättade ett civil-militärt innovationsprogram för att tillvarata civil-militära synergier och hitta militära användningar på banbrytande teknik. För att möta de kommande årtiondenas samhällsförändring har Vinnova pekat ut vissa nationellt prioriterade teknikområden av strategisk betydelse. Artificiell intelligens och autonoma system är ett av dessa områden.

Utskottets ställningstagande

När utskottet tog ställning till Vitboken och EU:s roll för europeisk försvarsberedskap i betänkande 2024/24:FöU7 framhöll utskottet att nationell säkerhet och nationellt försvar fortsatt är medlemsstaternas ansvar men konstaterade samtidigt att EU-samarbetet erbjuder viktiga verktyg för att

stödja och samordna medlemsländernas insatser, inte minst när det gäller stärkandet av den försvarsindustriella basen och stödet till Ukraina. Utskottet vidhåller den uppfattningen och välkomnar den breda syn på samverkan inom det försvarsindustriella området som regeringen redovisar i försvarsindustristrategin. Utskottet avstyrker mot denna bakgrund förslaget i kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 1 om att Sverige inte bör delta vare sig i Europeiska försvarsfonden (EDF) eller Europeiska fredsfaciliteten (EPF).

Utskottet anser att en mycket central del av försvarsindustristrategin måste vara att stärka de civil-militära synergier i forskning och innovation. Utskottet lägger därför stor vikt vid att regeringen verkar för att på ett ändamålsenligt sätt tillvarata civil-militära synergier och hitta militära användningar på banbrytande teknik. Utskottet kan konstatera att två områden som kan vara viktiga att prioritera är artificiell intelligens och autonoma system samt att rymden de facto är en operativ domän. Utskottet delar regeringens ambition om att Sverige ska vara en konkurrenskraftig rymdnation och verka för en stark försvarsindustri, inte minst inom teknikområden som har strategisk betydelse. Utskottet anser att det är positivt att försvarsindustristrategin bygger vidare på Sveriges försvars- och säkerhetsstrategi för rymden och kan konstatera att regeringen där betonar att såväl rymdfördraget som allmänna folkrättsliga regler och principer tillämpliga i rymden måste efterlevas. Utskottet står bakom regeringens linje som utgår från övergripande nationella försvars-, säkerhets- och utrikespolitiska intressen och att Sverige ska agera i nära samverkan med övriga EU, Nato och de nordiska länderna. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet även yrkandena 8 och 9 i ovannämnda motion.

Upphandling och import av krigsmateriel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om upphandling och import av krigsmateriel.

Jämför reservation 11 (S) och 12 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) framhåller motionärerna att det är viktigt att skapa förutsättningar för snabbare och mer flexibla processer, inte minst i det rådande säkerhetspolitiska läget. Mot bakgrund av det skärpta säkerhetspolitiska läget bedömer motionärerna att tid kan vara helt avgörande och då är det inte rimligt att system fastnar i långdragna upphandlingsprocesser. Staten måste ha svensk rådighet över produktionen av kritisk materiel. I motionen anförts att det är en fråga om säkerhet, men också om självbestämmande och långsiktig hållbarhet. Genom

att tydligare erkänna dessa intressen anser motionärerna att Sverige kan bygga en industri som är robustare, självständigare och bättre rustad för framtiden. De föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom anpassningar i upphandlingsreglerna för att värna säkerhetsintressen som säkerställer svensk rådighet och tillkännager detta för regeringen (yrkande 5). De föreslår även möjligheter till direktupphandlingar av försvarsmateriel (yrkande 8).

I kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) föreslår motionärerna att regeringen tillsätter en utredning som ser över hur import av krigsmateriel kan regleras (yrkande 5). I motionen konstateras att vapenhandel är en politisk handel och måste hanteras som en sådan. Motionärerna framhåller därför att de säkerhetspolitiska aspekterna måste beaktas när det gäller både export och import. I motionen framhålls dessutom att det pågår en omfattande import av krigsmateriel från Israel. Mitt under brinnande krig mot Gaza slöt Försvarsmakten 2023 ett miljardavtal med Israels största vapen-tillverkare Elbit Systems för en digitalisering av försvarets kommunikations-system. Enligt motionärerna rör det senaste inköpet från Israel en sjömålsrobot och det gjordes i juni 2025. I motionen föreslås att Sverige omedelbart upphör med all vapenhandel med Israel.

Skrivelsen

Försvarsindustrin i Sverige är konkurrenskraftig och högteknologisk, men för att kunna möta dagens och morgondagens krig och konflikter behöver dess innovationsförmåga stärkas och regeringen konstaterar att en utmaning inom området är möjligheterna till snabbare och enklare upphandling. I skrivelsen konstateras att detaljerade kravspecifikationer och komplicerade upphandlingsprocesser gör det svårt för många företag att komma in på försvarsmarknaden. Regeringen anser att FMV har en central roll i fråga om att främja innovation på den svenska försvarsmarknaden. Myndigheten har därför fått regeringens uppdrag att skyndsamt anpassa, förenkla och utveckla innovationsfrämjande upphandling. Regeringen bedömer att det ska leda till en breddad försvarsindustriell bas som även inkluderar icke-traditionella försvarsindustrier och små och medelstora företag. Enligt skrivelsen behöver åtgärderna för att utveckla upphandlingsformer, innovation och samverkan med näringslivet kompletteras med åtgärder som specifikt riktas mot små och medelstora försvarsföretag.

När det gäller de strategiska materielområdena (jfr väsentliga säkerhetsintressen) ser regeringen ett behov av att utveckla strategiska partnerskap. Regeringen har identifierat strategiska materielområden där en inhemsk försvarsindustriell förmåga är nödvändig för att över tid kunna möta operativa behov och krav på försörjningssäkerhet. Inom dessa områden anser regeringen att staten har ett långsiktigt försörjningsperspektiv. De strategiska materielområdena är stridsflyg, undervatten, vissa integritetskritiska delar av ledningsområdet (som telekrig och krypto) samt kaliberbunden ammunition.

Enligt skrivelsen förutsätter det långsiktiga försörjningsperspektivet inom de strategiska materielområdena ett strategiskt partnerskap mellan staten och näringslivet för att den försvarsindustriella förmågan över tid ska möta Sveriges behov. Ett ändamålsenligt partnerskap innebär, förutom en långsiktig kund- och leverantörsrelation, att staten

- säkerställer nödvändig insyn i verksamheten
- för dialog med företagen om den långsiktiga inriktningen
- bedriver och främjar forskning, utveckling och innovation
- eftersträvar internationella samarbeten, understöder gemensamma upphandlingar och stöder export
- gör strategiska vägval om hur de operativa behoven ska mötas.

I det rådande säkerhetsläget kan anskaffningar, investeringar och produktion som förutsätter försörjningssäkerhet, inhemsk förmåga och ett långsiktigt försörjningsperspektiv krävas inom fler områden. Regeringen avser därför att analysera behovet av ytterligare strategiska materielområden.

Gällande rätt i fråga om import

Det svenska exportkontrollregelverket avseende krigsmateriel består i huvudsak av krigsmateriellagen (1992:1300) och krigsmaterielförordningen (1992:1303) samt de riktlinjer för utförsel och annan utlandssamverkan som har beslutats av regeringen och godkänts av riksdagen. Kontrollen omfattar tillverkning, tillhandahållande och utförsel av krigsmateriel liksom avtal om samarbeten eller tillverkningsrätter av sådan materiel. Av regelverket följer bl.a. att verksamhet som rör tillverkning, tillhandahållande eller utförsel av krigsmateriel kräver tillstånd.

I Sverige krävs däremot varken tillstånd för att importera eller inneha krigsmateriel med undantag för sådan materiel som omfattas av vapenlagen (1996:67) och av lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor samt sådan materiel som är förbjuden enligt internationella avtal. När väl införd krigsmateriel befinner sig i landet får den dock inte säljas vidare eller återföras till utlandet utan tillstånd i enlighet med den svenska krigsmaterielagstiftningen. Frågan om att införa ett krav på tillstånd för införsel av krigsmateriel i landet har uppmärksamrats i flera tidigare lagstiftningsärenden, bl.a. proposition 1991/92:174 s. 73 och SOU 2005:9 s. 239 f. Något generellt förbud mot införsel (eller innehav) av krigsmateriel har dock aldrig införts.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning i fråga om utmaningar inom området och anser att möjligheterna till snabbare och enklare upphandling måste förbättras. Det är därför positivt att FMV har fått regeringens uppdrag att skyndsamt anpassa, förenkla och utveckla innovationsfrämjande upphandling.

I likhet med regeringen anser utskottet att staten bör ha ett långsiktigt försörjningsperspektiv när det gäller de strategiska materielområdena. Utskottet har dessutom möjlighet att följa utvecklingen för stridsflyg och undervatten eftersom regeringen särredovisar objektsramar för dessa två strategiska materielområden i budgetpropositionerna till riksdagen. Utskottet har därför en redogörelse av investeringsutgifterna under perioden 2026–2037 inom stridsflyg- och undervattensområdet. I nuläget ser utskottet inte behov av att vidta ytterligare åtgärder i fråga om strategiska materielområden eller upphandlingsfrågor varför utskottet avstyrker yrkandena 5 och 8 i kommittémotion 2025/26:76.

När det gäller inköp av utländsk försvarsmateriel har utrikesutskottet konstaterat att det ligger i Sveriges säkerhetspolitiska intresse att värna ett långsiktigt och kontinuerligt samarbete i materielfrågor med ett antal traditionella samarbetsländer, vilket således bygger på både export och import av krigsmateriel. När det gäller frågan om reglering av import av krigsmateriel har utrikesutskottet anfört att det kan finnas skäl att överväga behovet av och möjligheten att införa regler för import av krigsmateriel. Utrikesutskottet utgick dock från att regeringen överväger frågan och vid behov återkommer till riksdagen med förslag (bet. 2024/25:UU).

Utskottet kan konstatera att materieförsörjningen har anpassats utifrån det försämrade omvärldsläget, exempelvis har anskaffningar påskyndats och planering tidigarelagts. Krigsförband med en hög krigsduglighet kräver en väl fungerande materieförsörjning som ger förbanden tillgång till modern materiel, såväl inhemsk som importerad. Helheten i materieförsörjningen och försvarsindustrin utgör en viktig del i vår försvarsförmåga och bidrar till Sveriges förmåga att möta ett väpnat angrepp. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet yrkande 5 i kommittémotion 2025/26:54.

Försvarsindustriell utveckling med hänsyn till Sveriges klimat- och miljömål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om försvarsindustrins hänsyn till Sveriges klimat- och miljömål.

Jämför reservation 13 (V, MP).

Motionen

I kommittémotion 2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) påminner motionärerna om att Försvarsberedningen i departementsskrivelsen Allvarstid konstaterat att klimatförändringarna är både ett allvarligt och ett långsiktigt hot mot Sverige, som också påverkar försvarets uppbyggnad. Motionärerna menar därför att försvarsindustrins klimatpåverkan och miljörisker måste

uppmärksammas i försvarsindustristrategin. Den nödvändiga upprustningen och en utökad försvarsproduktion får enligt motionärerna inte ske på bekostnad av miljön eller försvåra möjligheterna att nå Sveriges klimatmål. I motionen anförts att effektivare tillståndprocesser är helt nödvändiga för att kunna göra en snabb klimatomställning och att domstolar och myndigheter därför bör få mer resurser för att jobba med just tillståndprocesser. Vidare bör processen för miljöprövning tydliggöras och förutsägbarheten bör öka. Däremot får Sveriges helt nödvändiga miljökrav inte urholkas och krav om att söka tillstånd får inte slopas. Motionärerna föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom förslaget om effektiva tillståndprocesser för att säkerställa att försvarsindustrins utveckling är i linje med Sveriges klimat- och miljömål och tillkännager detta för regeringen (yrkande 1).

Skrivelsen

I skrivelsen redovisar regeringen arbetet med att se över regler och tillståndprocesser. Enkla regelverk och snabba tillståndprocesser skapar förutsättningar för en snabb ökning av försvarsindustriell produktion. Regeringen avser därför att fortsätta dialogen med näringslivet för att se över vilka anpassningar som är motiverade. Tillståndprocesser för exempelvis bygglov och miljötillstånd kan vara komplexa och ta lång tid för försvarsföretag. Det kan vara särskilt utmanande för små och medelstora bolag. Regeringen arbetar för att förenkla hantering och processer inom ramen för gällande regelverk. I Regeringskansliet bereds Regeringsprövningsutredningens förslag om att fokusera regeringens miljöprövningar till sådana fall som kräver tydliga politiska avvägningar mellan olika samhällsintressen (SOU 2024:11). Likaså bereds Miljötillståndsutredningens förslag om bl.a. ändringar i processen för miljöbedömning (SOU 2024:98). Regeringen ger även sitt stöd till det pågående arbetet med regelförenkling på EU-nivå.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inte nog betona vikten av att Sverige skapar nödvändiga förutsättningar för en snabb ökning av den försvarsindustriella produktionen.

Den 5 december 2024 beslutade regeringen om en tillfällig förordning för att förenkla miljöprocesserna för försvaret. Förordningen (2024:1212) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter ska träda i kraft den 1 januari 2025 och gälla under fem år. Bestämmelserna som gäller för Försvarsmakten, Fortifikationsverket och FMV möjliggör ökad verksamhet på t.ex. flygplatser, skjutfält och hamnar, men omfattar än så länge inte försvarsindustrin.

I sitt betänkande om totalförsvaret 2025–2030 (bet. 2024/25:FöU2) framhöll utskottet vikten av att totalförsvaret fortsätter att arbeta med att minska verksamhetens miljö- och klimatpåverkan. Utskottet såg även positivt på det arbete som pågår på flera nivåer med att underlätta samexistensen

mellan totalförsvarsintresset och andra intressen. I försvarsindustristrategin presenterar regeringen åtgärder för att stärka näringslivets förutsättningar att bidra till Sveriges säkerhet och för att detta ska vara möjligt bör regeringen bedriva ett intensivt arbete med att tillståndprocesser för t.ex. miljötillstånd ska möta behoven hos en växande försvarsindustri. Utskottet utgår från att regeringen utifrån dessa överväganden mycket skyndsamt vidtar nödvändiga åtgärder och avstyrker därför yrkande 1 i kommittémotion 2025/26:79.

Reservationer

1. Genomförande och uppföljning, punkt 2 (S, C)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Mikael Larsson (C), Markus Selin (S) och Lena Johansson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:124 av Mikael Larsson och Kerstin Lundgren (båda C).

Ställningstagande

Jag föreslår att strategin årligen ska följas upp genom en skrivelse till riksdagen. Överlag ser jag positivt på den framtagna strategin. Det är dock viktigt att den också leder till konkret handling. Med rådande säkerhetsläge har inte Sverige råd att låta en försvarsstrategi bli en hyllvärmare. Därför anser jag att det är nödvändigt att följa upp strategins genomförande löpande och med den omfattning och grundlighet som en skrivelse skulle möjliggöra. Genom en sådan uppföljning blir det också möjligt att på ett bättre sätt sträva efter långsiktiga mål samtidigt som nödvändiga uppdateringar kan göras under tiden som strategin genomförs. Mitt förslag är därför att åtgärderna redovisas i en skrivelse till riksdagen där regeringen konkretiserar vad som uppnåtts och vilka konkreta åtgärder som vidtagits.

2. Utredning om statligt ägande, riskkapital och statliga krediter, punkt 3 (S)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Markus Selin (S) och Lena Johansson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 6 och avslår motion

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Vi föreslår ett införande av statliga kreditgarantier för nya produktionslinjer. Utan investeringsstöd anser vi att det blir svårt för industrin att ta de risker som krävs för att ligga i framkant när det gäller avancerad teknologi och stora initiala satsningar. Vi anser att strategin behöver utvecklas ytterligare för att på riktigt ge svensk försvarsindustri de långsiktiga och stabila förutsättningar som krävs. För att industrin ska kunna planera sin verksamhet på lång sikt behövs ett statligt stöd till de investeringar som är nödvändiga för att bygga upp ny teknik, ny produktion och nya system. Vi föreslår därför att staten inför kreditgarantier för nya produktionslinjer inom strategiska områden.

3. Utredning om statligt ägande, riskkapital och statliga krediter, punkt 3 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 6 och 7 samt avslår motion

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 6.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att säkra ett starkt statligt ägande i svensk vapenproduktion. Försvarsindustrin bör ha ett starkt statligt ägande som sätter svenska säkerhetspolitiska intressen och svensk försvarsförmåga i centrum. En grundläggande utgångspunkt för ett robust och motståndskraftigt samhälle är, enligt min mening, möjligheten för det offentliga att ha kontroll över samhällsviktig verksamhet. Jag anser att samhället har blivit mer sårbart efter årtionden av olika former av privatiseringar, utförsäljningar och entreprenader. Jag vill istället se ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska nyckelbeslut ska fattas med ett helhetsperspektiv. Regeringen bör därför uppdra åt berörda aktörer att tillhandahålla statligt riskkapital för företag inom försvarssektorn. Jag delar regeringens bedömning att tillgången till kapital är en förutsättning för att företag ska kunna växa och utvecklas. Jag anser därför att det finns skäl att förbättra tillgången till kapital från statligt håll, framför allt för mindre företag i försvarssektorn. Exempelvis bedömer jag att aktörer som

Norrlandsfonden, Inlandsinnovation och Almi skulle kunna tillhandahålla finansiering genom lån och riskkapital.

4. Svensk rådighet över försvarsmaterielproduktion, punkt 4 (S, MP)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Markus Selin (S), Lena Johansson (S) och Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Svensk rådighet över produktion av kritisk försvarsmateriel behöver säkerställas, t.ex. genom att verka för ökat statligt ägarskap i strategiskt viktiga delar av försvarsindustrin. En stark inhemsk kontroll över kritisk försvarsmaterielproduktion är strategiskt viktig för Sveriges säkerhet. På förslag av Försvarsberedningen har regeringen definierat vissa försvarstekniska områden som strategiska materielområden. Jag lägger största vikt vid att Sverige behåller rådighet över produktionen inom dessa nyckelområden och anser att direkt statligt ägande, eller deläggande, i bolag som hanterar strategiska materielområden skulle kunna vara ett effektivt verktyg för detta.

5. Försvarsindustrins villkor och kompetensförsörjning, punkt 5 (S, V)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Hanna Gunnarsson (V), Markus Selin (S) och Lena Johansson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 1, 3 och 4.

Ställningstagande

Vi föreslår att åtgärder vidtas för att garantera längre och förutsägbara kontrakt för försvarsindustrin. Vi anser att försvarsindustristrategin behöver utvecklas

ytterligare i syfte att ge industrin de långsiktiga förutsättningar som krävs. Det är viktigt att industrin ska kunna planera sin verksamhet på längre sikt vilket även skapar trygghet för både företag och anställda.

När det gäller kompetensförsörjning anser vi att det är nödvändigt att säkerställa att rätt utbildningar finns på plats för att företag ska kunna vidareutbilda sin personal och för att unga ska se försvarsindustrin som en attraktiv arbetsplats. Vi ser det som en självklarhet att svenska företag ska kunna konkurrera med kvalitet, pålitlighet och innovation, men aldrig genom att tumma på löner, arbetsmiljö eller anställningstrygghet. Vi föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom det som anförs om kompetensutveckling och sjösta arbetsvillkor och tillkännager detta för regeringen.

6. Exportfrågor, punkt 6 (S)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Markus Selin (S) och Lena Johansson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 2 och avslår motionerna

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Försvarsindustrin i Sverige har alltid varit starkt beroende av internationella marknader för att kunna bära de höga utvecklingskostnader som ny materiel kräver. Vi bedömer att staten behöver ta ett större ansvar genom att utveckla exportstödet och föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom ett exportstöd som kan stärka industrins konkurrenskraft och att riksdagen tillkännager det för regeringen.

7. Exportfrågor, punkt 6 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 2 och

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör återkomma med förslag om en förändrad lagstiftning kring exportkontroll som syftar till att förbjuda vapenexport till diktaturer, stater som för angreppskrig och regimer som begår brott mot de mänskliga rättigheterna. Ett nytt regelverk för export av krigsmateriel trädde i kraft 2018 i syfte att skärpa exportkontrollen av krigsmateriel gentemot icke-demokratiska stater. Regelverket har varit helt tandlöst när det gäller att sätta stopp för export till diktaturer och andra länder med omfattande demokratiska brister eftersom den svenska exporten till icke-demokratiska stater fortgår. Den svenska vapenexporten befinner sig på en historiskt hög nivå. Under 2024 exporterade svenska företag krigsmateriel till ett värde av drygt 29 miljarder kronor, vilket är den största summan någonsin och en ökning med 63 procent jämfört med föregående år. Mot den bakgrunden föreslår jag även att regeringen bör återkomma med en strategi för att stoppa vidareexport av krigsmateriel i strid med svenska regelverk och att riksdagen tillkännager detta för regeringen.

8. Exportfrågor, punkt 6 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 och avslår motionerna

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Miljöpartiet var med och drev igenom det demokratikriterium som i dag reglerar svensk vapenexport. Respekt för mänskliga rättigheter och den mottagande statens demokratiska status utgör centrala villkor vid

tillståndsprövningen. Ju sämre den demokratiska statusen är desto mindre utrymme finns för att tillstånd beviljas. Om det förekommer allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter eller grava brister i den demokratiska statusen ska det utgöra ett hinder för beviljande av tillstånd. För att försvarsindustristrategin ska vara trovärdig och etiskt förankrad anser jag att denna princip behöver betonas och efterlevas fullt ut i all exportverksamhet. Jag föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom det som anförs om att verka för ett förbud mot export av vapen och materiel till diktaturer, krigförande länder (utan att det för den skull hindrar militärt stöd till angripna länder som Ukraina) eller länder där allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer, inklusive följdleveranser, och tillkännager detta för regeringen.

9. Nordisk samverkan inom det försvarsindustriella området, punkt 7 (S, V, MP)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Hanna Gunnarsson (V), Markus Selin (S), Lena Johansson (S) och Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 2 och

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi föreslår att Sverige bör söka samarbete med de andra nordiska länderna för att bygga gemensamma försvarsindustriella projekt och för att tillsammans med övriga nordiska länder etablera en gemensam syn på försvarsindustrin i Norden och i EU. Det krävs en tydlig agenda för vad vi vill med försvarsindustrin i Sverige och i EU för att Sverige ska kunna bibehålla sin starka position. Vi anser att nordiska projekt är en viktig väg framåt inom området. Genom att samarbeta med våra grannländer kan vi dela på kostnader, stärka den regionala säkerheten och bygga gemensam kapacitet. Det stärker inte bara industrins konkurrenskraft utan bidrar också till att fördjupa Sveriges internationella samarbeten. Mot den bakgrunden är vi positiva till en tätare samverkan kring materiel- och försvarsindustrifrågor mellan de nordiska länderna. Vi föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

10. Internationellt arbete och utveckling, punkt 8 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 1, 8 och 9.

Ställningstagande

Starka krafter inom EU arbetar för att militarisera unionen. Jag menar att EU inte är lämpat för en gemensam försvars- och säkerhetspolitik. De bedömer att det svenska säkerhetspolitiska läget har förändrats i och med inträdet i Nato och att det nära samarbetet mellan EU och Nato ytterligare minskar Sveriges möjligheter att föra en självständig utrikespolitik och göra egna säkerhetspolitiska analyser. Jag föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom förslaget att Sverige inte bör delta vare sig i Europeiska försvarsfonden (EDF) eller Europeiska fredsfaciliteten (EPF) och tillkännager detta för regeringen.

När det gäller utvecklingen inom rymdområdet konstaterar motionärerna att en stor del av den försvarsverksamhet som bedrivs, på ett eller annat sätt, är beroende av rymdinfrastruktur. Det kan t.ex. handla om kommunikation, navigering eller övervakning. Att rymddomänen är en del av Sveriges försvarsverksamhet är en självklarhet, enligt motionärerna. Sverige har ratificerat FN:s rymdfördrag, även känt som "Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies". I den slås det fast att rymden ska användas för fredliga syften. Varken kärnvapen, eller andra massförstörelsevapen, är tillåtna i rymden och stater ska agera fredligt i rymden. Trots det utvecklas nu vapen ämnade för rymden. Jag ser därför med oro på hur företag och stater inte respekterar rymdrätten och att vapen i rymden kan komma att bli verklighet, något som bedöms få förödande konsekvenser. Jag föreslår därför att regeringen verkar för att svensk försvarsindustri följer och respekterar rymdfördraget och övriga överenskommelser gjorda i FN i fråga om rymden, så att Sverige därigenom blir ett föregångsland inom området, och att riksdagen tillkännager det för regeringen.

Dessutom har utvecklingen av autonoma vapensystem ökat kraftigt de senaste tio åren. Allt fler länder och företag arbetar med allt mindre och billigare system och alltmer avancerad AI, vilket gör det möjligt både för fler länder och icke-statliga aktörer att skaffa autonoma vapensystem. Det finns områden där teknologin kan användas för goda ändamål som t.ex. minröjning eller cybersäkerhet, men att överlåta etiska avgöranden till algoritmer kan

aldrig vara acceptabelt i en fri, demokratisk och rättssäker värld. I dag saknas ett tydligt regelverk för autonoma vapensystem. Jag föreslår därför att Sverige aldrig ska vara med och främja utvecklingen av eller delta i annan verksamhet som rör helt autonoma vapensystem, så att Sverige därigenom blir ett föregångsland i fråga om förbud mot användning och tillverkning av autonoma vapensystem.

11. Upphandling och import av krigsmateriel, punkt 9 (S)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Markus Selin (S) och Lena Johansson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 5 och 8 samt

avslår motion

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att skapa förutsättningar för snabbare och mer flexibla processer, inte minst i det rådande säkerhetspolitiska läget. Mot bakgrund av det skärpta säkerhetspolitiska läget bedömer vi att tid kan vara helt avgörande och då är det inte rimligt att system fastnar i långdragna upphandlingsprocesser. Staten måste ha svensk rådighet över produktionen av kritisk materiel. För oss är det en fråga om säkerhet, men också om självbestämmande och långsiktig hållbarhet. Genom att tydligare erkänna dessa intressen anser vi att Sverige kan bygga en industri som är robustare, självständigare och bättre rustad för framtiden. Vi föreslår därför att upphandlingsreglerna anpassas för att värna säkerhetsintressen som säkerställer svensk rådighet och att möjligheter till direktupphandlingar av försvarsmateriel införs.

12. Upphandling och import av krigsmateriel, punkt 9 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 5 och avslår motion

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 5 och 8.

Ställningstagande

Jag föreslår att regeringen tillsätter en utredning som ser över hur import av krigsmateriel kan regleras. Vapenhandel är en politisk handel och måste hanteras som en sådan. De säkerhetspolitiska aspekterna måste beaktas när det gäller både export och import. Jag kan dessutom konstatera att det pågår en omfattande import av krigsmateriel från Israel. Mitt under brinnande krig mot Gaza slöt Försvarsmakten 2023 ett miljardavtal med Israels största vapen-tillverkare Elbit Systems för en digitalisering av försvarets kommunikationssystem. Det senaste inköpet från Israel rör en sjömålsrobot och det gjordes i juni 2025. Jag anser att Sverige omedelbart bör upphöra med all vapenhandel med Israel.

13. Försvarsindustriell utveckling med hänsyn till Sveriges klimat- och miljömål, punkt 10 (V, MP)

av Hanna Gunnarsson (V) och Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Försvarsberedningen konstaterade, i departementsskrivelsen Allvarstid, att klimatförändringarna är både ett allvarligt och ett långsiktigt hot mot Sverige, som också påverkar försvarets uppbyggnad. Jag menar därför att försvarsindustrins klimatpåverkan och miljörisker måste uppmärksammas i försvarsindustristrategin. Den nödvändiga upprustningen och en utökad försvarsproduktion får inte ske på bekostnad av miljön eller försvåra möjligheterna att nå Sveriges klimatmål enligt motionärerna. Effektivare tillståndprocesser är helt nödvändiga för att kunna göra en snabb klimatomställning och domstolar och myndigheter bör därför få mer resurser för att jobba med just tillståndprocesser. Vidare bör processen för miljöprövning tydliggöras och förutsägbarheten bör öka. Däremot får Sveriges helt

nödvändiga miljökrav inte urholkas och krav om att söka tillstånd får inte slopas. Jag föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom förslaget om effektiva tillståndprocesser för att säkerställa att försvarsindustrins utveckling är i linje med Sveriges klimat- och miljömål, och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2024/25:193 Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete.

Följdmotionerna

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte bör delta i vare sig Europeiska försvarsfonden (EDF) eller den europeiska fredsfaciliteten (EPF) och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör söka samarbete med de andra nordiska länderna för att etablera en gemensam syn på försvarsindustrin i Norden och i EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en förändrad lagstiftning kring exportkontroll som syftar till att förbjuda vapenexport till diktaturer, stater som för angreppskrig och regimer som begår brott mot de mänskliga rättigheterna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en strategi för att stoppa vidareexport av krigsmateriel i strid med svenska regelverk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över hur import av krigsmateriel kan regleras och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att säkra ett starkt statligt ägande i svensk vapenproduktion och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge i uppdrag åt berörda aktörer att tillhandahålla statligt riskkapital för företag inom försvarssektorn och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att svensk försvarsindustri följer och respekterar rymdfördraget och övriga överenskommelser gjorda i FN i fråga om rymden, så att Sverige därigenom blir ett föregångsland inom området, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aldrig ska vara med och främja utvecklingen av eller delta i annan verksamhet som rör helt autonoma vapensystem, så att Sverige därigenom blir ett föregångsland vad avser förbud mot användning och tillverkning av autonoma vapensystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om längre och förutsägbara kontrakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om exportstöd som stärker industrins konkurrenskraft, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompetensutveckling och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sjysta arbetsvillkor i hela försörjningskedjan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anpassningar i upphandlingsreglerna för att värna säkerhetsintressen som säkerställer svensk rådighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statliga kreditgarantier för nya produktionslinjer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga gemensamma försvarsindustriella projekt med övriga nordiska länder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheter till direktupphandlingar av försvarsmateriel och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om effektiva tillståndprocesser för att säkra att försvarsindustrins utveckling är i linje med Sveriges klimat- och miljömål och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa svensk rådighet över produktion av kritisk försvarsmateriel, t.ex. genom att verka för ökat statligt ägarskap i strategiskt viktiga delar av försvarsindustrin, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett förbud mot export av vapen och materiel, inklusive följdleveranser, till diktaturer, krigförande länder (utan att det för den

skull hindrar militärt stöd till angripna länder som Ukraina) eller länder där allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:124 av Mikael Larsson och Kerstin Lundgren (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strategin årligen ska följas upp genom en skrivelse till riksdagen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Utrikesutskottets yttrande protokollsutdrag

2025/26:3 § 4

RIKSDAGEN
UTRIKESUTSKOTTET

Utdrag ur
PROTOKOLL **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2025/26:3**

DATUM 2025-09-25

§ 4 Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige

Utskottet behandlade fråga om att yttra sig till försvarsutskottet över kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 3, 4, 5 och 9 och kommittémotion 2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Utskottet beslutade att yttra sig genom följande protokollsanteckning.

Utskottet står fast vid tidigare ställningstaganden i betänkandena 2024/25:UU9 och 2024/25:UU6 som behandlade likalydande förslag som de nu aktuella motionsyrkandena. Utskottet rekommenderar därmed att försvarsutskottet avstyrker ovan nämnda motionsyrkandena.

En avvikande mening anmäldes av V-ledamoten som rekommenderar att försvarsutskottet tillstyrker motion 2025/26:54 yrkandena 3, 4, 5 och 9. En avvikande mening anmäldes vidare av MP-ledamoten som rekommenderar att försvarsutskottet tillstyrker motion 2025/26:79 yrkande 3.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Vid protokollet
Emelie Källqvist

Rätt utdraget intygar:
Ingrid Norén

BILAGA 3

Näringsutskottets yttrande 2025/26:NU1y

Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete

Till försvarsutskottet

Försvarsutskottet beslutade den 11 september 2025 att ge näringsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2024/25:193 Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete samt följdmotioner i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Näringsutskottet begränsar yttrandet till att ge sin syn på de delar i försvarsindustristrategin som berörs i motionerna 2025/26:76 (S) yrkande 6, 2025/26:54 (V) yrkandena 6 och 7, 2025/26:124 (C) yrkande 3 och 2025/26:79 (MP) yrkande 2.

Näringsutskottet anser att försvarsutskottet bör avstyrka motionsyrkandena i berörda delar.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Regeringen har tagit fram en försvarsindustristrategi som anger inriktningen för arbetet med att stärka Sveriges försvarsindustriella bas. Strategin syftar till att främja en innovativ och konkurrenskraftig försvarsindustri med hög produktionskapacitet, och utgår från den nationella säkerhetsstrategin samt den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2025–2030.

Strategin är strukturerad kring tre följande prioriterade områden:

- innovation
- produktion
- samarbete

I skrivelsen framhålls att försvarsindustrin är en central del av Sveriges försvarsförmåga och att försvarsindustrins utveckling är avgörande för landets säkerhetspolitiska handlingsfrihet. Regeringen redovisar ett flertal åtgärder för att stärka näringslivets möjligheter att bidra till totalförsvaret, inklusive satsningar på forskning och teknikutveckling, förbättrad tillgång till kapital, regelförenklingar, samt utökat exportstöd. Därtill aviserar regeringen att den återkommer till riksdagen i budgetpropositionen för 2026 i de delar åtgärderna förutsätter ändrade finansiella ramar, och i den årliga resultatredovisningen där man avser att återkomma med information om vilka åtgärder som vidtagits för att genomföra strategin.

Motionerna

Fyra motioner har väckts med anledning av skrivelsen. I det följande redovisas de motionsyrkanden som enligt näringsutskottets bedömning berör utskottets beredningsområde.

I kommittémotion 2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om statliga kreditgarantier för nya produktionslinjer. Motionärerna anser att det kan vara svårt för industrin att bära de risker som krävs för att ligga i framkant inom avancerad teknologi och att göra omfattande investeringar utan tillgång till investeringsstöd.

I kommittémotion 2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att säkra ett starkt statligt ägande i svensk vapenproduktion. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge i uppdrag åt berörda aktörer att tillhandahålla statligt riskkapital för företag inom försvarssektorn.

I kommittémotion 2025/26:124 av Mikael Larsson och Kerstin Lundgren (båda C) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att strategin ska följas upp årligen genom en skrivelse till riksdagen.

I kommittémotion 2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa svensk rådighet över produktion av kritisk försvarsmateriel, t.ex. genom att verka för ökat statligt ägarskap i strategiskt viktiga delar av försvarsindustrin.

Tidigare riksdagsbehandling

Den 21 maj 2025 genomförde näringsutskottet ett offentligt sammanträde om näringslivets roll för att stärka det svenska totalförsvaret. En sammanställning av sammanträdet finns i rapporten Näringslivets roll för det svenska totalförsvaret (2024/25:RFR17).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har skapat ett förändrat säkerhetspolitiskt läge som ställer höga krav på en stark och uthållig svensk försvarsindustri. En innovativ, konkurrenskraftig och produktionskapabel försvarsindustri är en förutsättning för Sveriges försvarsförmåga och säkerhetspolitiska handlingsfrihet. Detta kräver åtgärder för att förbättra företagens tillgång till kapital, stärka innovationssystemet och öka produktionskapaciteten. Tillgång till kapital är en viktig förutsättning för att företag inom försvarssektorn ska kunna växa och utvecklas, och regeringen redovisar i skrivelsen flera åtgärder för att underlätta detta, bl.a. genom att stärka samverkan mellan kapitalmarknaden och försvarsindustrin samt se över möjligheten att använda statligt riskkapital för små och medelstora företag. Därtill vill utskottet framhålla att det nyligen har belyst frågan om näringslivets roll i totalförsvaret. I maj 2025 genomförde utskottet ett offentligt sammanträde om näringslivets roll för att stärka det svenska totalförsvaret.

I ett antal motioner föreslås insatser som framhåller statens roll i produktionen av försvarsindustrimateriel, bl.a. att staten ska tillhandahålla riskkapital via särskilda aktörer och att ett starkt statligt ägande i vapenproduktionen ska utredas. Utskottet kan konstatera att regeringen i skrivelsen anger att staten har en aktiv roll som kund, partner och möjliggörare samt lyfter behovet av riktade åtgärder för kapitalförsörjning. Vidare framhåller regeringen att långsiktig försörjning inom strategiska materielområden ska säkerställas genom partnerskap mellan staten och industrin, vilket enligt utskottets mening ger ett ändamålsenligt ramverk för att trygga produktionen utan att staten behöver ta ett direkt ägaransvar. Därtill aviserar regeringen i skrivelsen att staten ska se över riktade åtgärder för små och medelstora försvarsföretag, bl.a. genom en översyn av regelverk, tillgång till befintliga stödformer och möjligheten att använda statligt riskkapital. Utskottet vill även i detta sammanhang framhålla att regeringen i skrivelsen aviserar åtgärder för att stärka småföretagens möjligheter att bidra med stöd för att utveckla produkter och tjänster med

försvarsnytta, bl.a. genom att öka anslaget till det civil-militära innovationsprogrammet.

I en motion föreslås att försvarsindustristrategin ska följas upp årligen genom en särskild skrivelse till riksdagen. Utskottet noterar att regeringen i skrivelsen anger att strategin ska följas upp inom ramen för den årliga resultatredovisningen, där regeringen avser att redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits. Enligt utskottets mening säkerställs det därigenom att riksdagen fortlöpande får den information som motionärerna efterfrågar, och utskottet anser därför inte att det finns behov av ett tillkännagivande till regeringen om ytterligare rapporteringsformer.

Sammanfattningsvis anser utskottet att försvarsutskottet bör avstyrka motionerna 2025/26:76 (S) yrkande 6, 2025/26:54 (V) yrkandena 6 och 7, 2025/26:124 (C) yrkande 3 och 2025/26:79 (MP) yrkande 2 och föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.

Stockholm den 30 september 2025

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Monica Haider (S), Josef Fransson (SD), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Camilla Brodin (KD), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Avvikande meningar

1. Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (S)

Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S) anför:

En stark och oberoende försvarsindustri är av avgörande betydelse för Sveriges säkerhet. Sverige har under lång tid byggt upp en stark och innovativ försvarsindustri. Den har inte bara bidragit till landets nationella säkerhet och landets militära förmåga, utan också till arbetstillfällena, teknisk utveckling och regional tillväxt i hela landet. För att denna industri långsiktigt ska kunna utvecklas och växa krävs enligt vår uppfattning att staten tar ett större ansvar för kapitalförsörjningen. Tillgången till kapital är ofta avgörande för mindre och medelstora företag som vill bidra till innovationskraft och produktion i försvarssektorn. Som framgår av skrivelsen erkänner regeringen behovet av riktade åtgärder, men vi menar att detta inte är tillräckligt för att möta de utmaningar som företagen står inför och för att ge det stöd till de investeringar som är nödvändiga för att bygga upp ny teknik, ny produktion och nya system. Enligt vår uppfattning bör staten kunna införa kreditgarantier för nya produktionslinjer inom strategiska områden. På så sätt kan riskerna minska för företagen samtidigt som Sverige bygger upp kapacitet som är avgörande för landets försvarsförmåga. Utan investeringsstöd blir det svårt för industrin att ta de risker som krävs för att ligga i framkant, särskilt när det gäller avancerade teknologier som ofta kräver stora initiala satsningar.

Vi vill i detta sammanhang även påminna om det förslag som företrädare för Socialdemokraterna presenterade våren 2025, där det föreslogs att en ny försvarsindustrisamordnare skulle få ett mandat att förhandla fram fler produktionslinjer inom svensk försvarsindustri och att statliga garantier skulle kunna användas för att öka produktionsvolymerna av vapen och ammunition. I detta sammanhang framhölls även behovet av ett särskilt innovationsprogram riktat mot små och medelstora företag för att på ett bättre sätt tillvarata deras potential i utvecklingen av svensk försvarsförmåga. Sådana åtgärder menar vi skulle vara till gagn för den svenska försvarsindustrin.

Sammanfattningsvis anser vi att försvarsutskottet dels bör tillstyrka motion 2025/26:76 (S) yrkande 6 i berörda delar, dels bör avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande och dels bör föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.

2. Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (V)

Birger Lahti (V) anför:

Jag menar att försvarsindustrin måste utvecklas på ett sätt som stärker hela samhällets motståndskraft. Därför anser jag att verksamheter och infrastruktur som är avgörande för samhällets och totalförsvarets funktion i större utsträckning bör vara i offentlig regi. Enligt min mening bör staten ta ett tydligare ansvar för vapenproduktionen för att säkerhetspolitiska beslut ska fattas med ett helhetsperspektiv och för att produktion i Sverige av det som Försvarsmakten behöver ska kunna säkras. Jag noterar att regeringen lyfter i skrivelsen att staten ska vara en aktiv partner och möjliggörare samt att riktade åtgärder för kapitalförsörjning ska utvecklas. Dock menar jag att detta inte är tillräckligt. Det krävs ett starkt statligt ägande för att långsiktigt trygga produktionen och för att minska beroendet av privata aktörers prioriteringar. Jag vill därför att en utredning tillsätts för att säkra ett statligt ägande i svensk vapenproduktion.

Vidare anser jag att det finns skäl att förbättra tillgången till kapital från statligt håll för framför allt mindre företag i försvarssektorn. Det kan t.ex. handla om att aktörer som Norrlandsfonden, Inlandsinnovation och Almi tillhandahåller finansiering genom lån och riskkapital. Att staten dessutom genom att gå in med kapital kan bli delägare är ett sätt att säkra ett starkt statligt ägande i svensk vapenproduktion. Jag anser därför att regeringen bör ge i uppdrag åt de nämnda aktörerna att tillhandahålla statligt riskkapital för företag inom försvarssektorn.

Sammanfattningsvis anser jag att försvarsutskottet dels bör tillstyrka motion 2025/26:54 (V) yrkandena 6 och 7 i berörda delar, dels bör avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande och dels bör föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.

3. Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (C)

Elisabeth Thand Ringqvist (C) anför:

Jag delar regeringen bedömning av behovet av en stark och långsiktigt hållbar försvarsindustristrategi och ser positivt på de initiativ som lyfts i skrivelsen. Enligt min mening är det positivt att strategin tar fasta på långsiktighet i avtal och kontrakt för att skapa stabila förutsättningar såväl för industri som för beställare. Det är också bra att man i strategin lyfter behovet av säkra försörjningskedjor och insyn i underleverantörskedjorna. Svensk försvarsindustri behöver förutsättningar för att på ett pålitligt och långsiktigt sätt kunna leverera till sina beställare. Samtidigt vill jag understryka behovet av att följa upp strategin med konkret handling. Enligt min mening bör regeringen årligen

redovisa strategins genomförande i en särskild skrivelse till riksdagen, så att åtgärder och resultat kan följas upp och justeras i takt med utvecklingen.

Sammanfattningsvis anser jag att försvarsutskottet dels bör tillstyrka motion 2025/26:124 (C) yrkande 3 i berörda delar, dels bör avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande och dels bör föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.

4. Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (MP)

Katarina Luhr (MP) anför:

En stark inhemsk kontroll över produktionen av strategisk försvarsmateriel är enligt min mening en förutsättning för Sveriges säkerhet. För att långsiktigt trygga försörjningsförmågan räcker det inte med partnerskap mellan staten och industrin. I en situation där försvarsindustrin expanderar snabbt och ägarförhållanden kan förändras finns en risk att svenska säkerhetsintressen åsidosätts. Det behövs därför mer långtgående åtgärder än de som regeringen föreslår. Jag menar därför att staten bör ta ett mer aktivt ägaransvar, genom direkt ägande eller deläggande i företag som verkar inom de strategiska materielområdena. Ett sådant ägarengagemang skulle säkerställa att industrin utvecklas i linje med Sveriges långsiktiga säkerhetspolitiska mål och minska beroendet av kortsiktiga affärsmässiga överväganden. Enligt min uppfattning bör regeringen därför skyndsamt utreda och vidta åtgärder för att stärka det offentliga ägandet och inflytandet i strategiska försvarsföretag.

Sammanfattningsvis anser jag att försvarsutskottet dels bör tillstyrka motion 2025/26:79 (MP) yrkande 2 i berörda delar, dels bör avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande och dels bör föreslå att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna i de delar som berör näringsutskottet.